

El llenguatge

L'enyorança

23/VIII/1937

Sembla que els poetes ja no s'enyoren tant com abans i, si de cas, s'abstenen de dir-ho. Les persones normals i corrents —la gent del carrer—, que no se subjecten tant a les modes literàries, continuen tenint motius d'enyorança i, si s'escau, no s'estan de manifestar-ho, fins i tot per escrit. Es per això que ens hem pogut adonar repetidament que encara subsisteix la forma gràfica «anyorança» —amb una a inicial en lloc d'una e—, pròpia d'una època de vacil·lació ortogràfica, la qual n'ha deixat, com és natural, nombrosíssims testimonis en textos que encara ara són llegits en llur edició original. Però l'aparició dels diccionaris de Pompeu Fabra, primer el *Diccionari ortogràfic* (1917) i després el *Diccionari general de la llengua catalana* (1918) van fixar definitivament la forma escrita d'aquest mot i els altres de la seva família —el verb enyorar que és el primitiu, enyor, enyorament, enyorable, enyoradís, enyorivol i enyorós— amb una e inicial. I a tots els posteriors tractats d'ortografia, en les llistes de discrepàncies entre el català i el castellà respecte a l'ortografia de la a i de la e no deixa de figurar el mot enyorança contraposat a «añorar».

La fixació de la forma escrita d'aquests mots no es féu sense oposició ni polèmica. El lingüista Antoni Bulbana, que tant combaté diverses solucions de Fabra, defensava aferrissadament la forma «enyor» basant-se en raonaments etimològics erronis. Es exemplar, en tots sentits, i creiem que val la pena de reproduir-la, la refutació que va fer Fabra de la seva proposta, continguda en la «conversa filològica» núm. 12: «Quant a enyor ¿ja està ben segur el senyor Bulbana que ve de angorem? ¿No veu les dificultats fonètiques que ofereix la seva etimologia? Per a demostrar-ne l'exactitud hi caldria explicar, entre altres coses, com el grup ng s'ha canviat en ny puix que ng no esdevé en català ny sinó davant e o i (plangit dona piany; pero plango dona piang. Meyer-Lübke admet que enyorar prové de ignorare en el qual cas la e seria etimològicament correcta. Però no es precisament en nom d'aquesta etimologia probable que l'Institut ha preferit enyorar a anyorar: ha estat per les mateixes raons per les quals el senyor Bulbana preferí monestir a monastir malgrat monasterium».

Albert Jane